

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

STANOWISKO

w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw

26 lipca 2021 roku ogłoszony został projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (dalej „Ustawa”) – zmieniającej przepisy podatkowe w ramach realizacji programu społeczno-gospodarczego „Polski Ład”, którego założenia zostały przedstawione 15 maja 2021 roku.

Związek Rzemiosła Polskiego odnosi się w swoim stanowisku do projektu ustawy, prezentując uwagi dotyczące zaproponowanych zmian w prawie podatkowym, koncentrując się na tych, które w przypadku uchwalenia, w sposób istotny wpłynęłyby na działalność mikro- i małych przedsiębiorców, w szczególności rzemieślników.

1 Podwyższenie kwoty wolnej od podatku oraz progu podatkowego – art. 1 pkt 46 Ustawy

Podwyższeniu do 30.000 zł ulegnie „kwota wolna” od podatku dla ogółu podatników podatku dochodowego od osób fizycznych obliczających podatek według skali podatkowej. Podwyższenie „kwoty wolnej” od podatku należy ocenić pozytywnie. Uważamy, jednak, że jej wprowadzenie zostanie zniwelowane przez znaczące zwiększenie obciążeń fiskalnych wynikających ze zmiany zasad opłacania składki zdrowotnej (komentowane dalej), które dotkną podatników średnio- i więcej zarabiających, głównie przedsiębiorców. Do pewnego poziomu dochodów zwiększenie obciążeń fiskalnych jest rekompensowane przez zwiększoną kwotę wolną, natomiast powyżej dochodu miesięcznego ok. 6.000 zł (opodatkowanego wg skali) zmiany wpłyną negatywnie na sytuację większości podatników. **Dla wielu przedsiębiorców efektywna stopa opodatkowania wzrośnie, a zwiększenie obciążeń będzie bardziej dotkliwie wraz ze wzrostem dochodów. Koszty reformy ponoszone przez osoby aktywne zawodowo i lepiej zarabiające, osiągające dochody z działalności gospodarczej, lub z kilku źródeł dochodów, będą nieproporcjonalnie wysokie do korzyści osób mniej aktywnych zawodowo. Tym samym, zaproponowane zmiany mogą zniechęcać podatników do podejmowania dodatkowej działalności zarobkowej. Jednocześnie należy wskazać, że podniesienie progu podatkowego o niespełna 35 tys. zł nie rekompensuje wzrostu wynagrodzeń, powodując, że próg podatkowy nadal pozostaje w niekorzystnej relacji do wynagrodzeń w gospodarce.**

2 Ulgi podatkowe dla klasy średniej – art. 1 pkt 61 Ustawy

W projekcie ustawy przewidziano ulgę w podatku dochodowym dla osób zatrudnionych na umowę o pracę osiągających roczny dochód w przedziale od 68.412 zł do 133.692 zł rocznie. Ulga ma

zapewnić, że zmiany ograniczające możliwość odliczania składki zdrowotnej od podatku, będą neutralne dla podatników zatrudnionych na umowę o pracę z dochodem od 5 701 zł do 11.141 zł miesięcznie.

Nie rozumiemy, dlaczego ulga dla klasy średniej będzie dostępna jedynie dla pracowników, i w rezultacie w sposób zupełnie nieuzasadniony różnicuje grupy podatników rozliczających się wg tych samych zasad. Uważamy, że ulga podatkowa powinna być dostępna również dla przedsiębiorców, o ile rozliczają się oni wg skali podatkowej, dla osób wykonujących umowy zlecenie oraz emerytów.

Związek reprezentuje grupę przedsiębiorców, prowadzących działalność w dużej części jednoosobowo, która prowadzi firmę w oparciu o posiadane kwalifikacje. Wykluczenie z ulgi m.in. przedsiębiorców mające na celu zniechęcenie do tzw. samozatrudnienia, uderzy „rykoszetem” w przedsiębiorców faktycznie prowadzących działalność na własny rachunek, niezależnie ekonomicznie i organizacyjnie firmy, tj. nie będące samozatrudnieniem. Kolejną kwestią jest zamierzone w przepisach ograniczenie nadużywania umów zlecenie (obok samozatrudnienia). Ulga dla klasy średniej tego celu nie będzie realizować, gdyż nie stwarza większych bodźców po stronie pracodawców do tego, aby wybierali umowy o pracę. Naszym zdaniem zjawisko to ma miejsce głównie w grupach o niższych dochodach, które niezależnie od formy umowy nie skorzystają z ulgi dla klasy średniej. Problem umów śmieciowych dotyczy głównie osób poniżej progu dochodów 68 412 zł (dolny próg ulgi dla klasy średniej), zatem nieobjęcie tą ulgą umów cywilnoprawnych nie ma większego uzasadnienia. Przepisy te nie będą więc zachętą do zatrudniania na umowy o pracę, osób dotychczas „wypychanych” na umowy śmieciowe (lub samozatrudnienie).

Wprowadzanie ulgi dla klasy średniej powoduje dyskryminację podatników. Zgodnie z uzasadnieniem wskazanym przez Ministerstwo Finansów niemożliwe było skonstruowanie jednolitego algorytmu obliczania ulgi, która znalazłaby zastosowanie dla wszystkich rodzajów dochodów, ustalanych na odrębnych zasadach (z umów o pracę, umów cywilnoprawnych czy działalności gospodarczej). **W tej sytuacji uzasadnione jest rozważenie innych rozwiązań które byłyby dostępne dla wszystkich podatników opodatkowanych wg skali podatkowej, np. poprzez podwyższenie progu skali i modyfikację lub rezygnację z wprowadzenia ulgi dla klasy średniej, która dodatkowo skomplikuje progresywny system opodatkowania.**

3 Zmiany zasad opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne i likwidacja odliczania składki od podatku – art. 13 Ustawy

Projekt zmian zakłada, że dochód będzie podstawą wymiaru składki dla przedsiębiorców przede wszystkim opłacających podatek dochodowy na zasadach określonych według skali podatkowej oraz na zasadach podatku liniowego. Dodatkowo składką zdrowotną opłacaną na nowych zasadach zostaną objęte osoby powołane do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, które z tego tytułu pobierają wynagrodzenie, a więc członkowie zarządu osób prawnych (spółek, organizacji pozarządowych). Oprócz zmiany zasad obliczania składek na ubezpieczenia zdrowotne, projekt przewiduje również całkowitą likwidację możliwości odliczania opłaconej składki

od podatku dochodowego dla wszystkich podatników (zarówno przedsiębiorców, jak i pracowników, zleceniobiorców, emerytów).

Przede wszystkim należy wskazać, że likwidacja możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku, stanowi drastyczne podniesienie obciążeń fiskalnych większości podatników.

Brak możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku, dla osób opłacających podatek wg 19% stawki liniowej oznacza wzrost realnego obciążenia daninami do poziomu 28% dochodu; dla osób opłacających podatek stawki 32% (wg skali podatkowej) realne opodatkowanie może wzrosnąć do prawie 40% dochodu. Dla przedsiębiorców opodatkowanych na zasadach ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, składka zdrowotna będzie obliczana w wysokości 1/3 stawki ryczałtu. Dla przykładu, realne opodatkowanie przedsiębiorców opodatkowanych wg stawki ryczałtu 15%, wzrośnie do poziomu 20% przychodu! Dla firm z wielu branż opodatkowanych stawkami 8,5%, 15% lub 17% ryczałt od przychodów ewidencjonowanych może okazać się nieopłacalny. Przy czym planowane obniżenie stawek ryczałtu, które mogłoby złagodzić skutki zmian obejmie tylko niektóre, wybrane branże (opisane w dalszej części opinii). W przypadku przedsiębiorców opłacających podatek w formie karty podatkowej, wyższa składka zdrowotna (ustalona na podstawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce) oraz brak możliwości jej odliczenia będzie skutkowało wzrostem obciążeń podatkowych i ubezpieczeniowych, wg niektórych szacunków nawet o 100%.

Negatywne zmiany w zakresie zasad opłacania składek zdrowotnych odczują przede wszystkim mali i mikroprzedsiębiorcy (w tym podatnicy, których pozbawi się możliwości opłacania podatku w formie karty podatkowej – o czym w dalszej części), którzy nie będą mogli skorzystać ani z ulgi dla klasy średniej (dla podatników opodatkowanych wg skali), częściowo rekompensującej zwiększone obciążenia podatkowo-składkowe, jak również będą mieli utrudniony czy niemożliwy dostęp do skorzystania z innych ulg obniżających opodatkowanie dochodów (m.in. ulgi B+R, ulgi na robotyzację, ulgi na prototypy, etc). Skutki zmian odczują wszyscy przedsiębiorcy opodatkowani liniowo, bowiem ich nie obejmie nowa kwota wolna, która częściowo ma zniwelować skutki zmian w składce zdrowotnej. Podatek liniowy w Polsce ma istotne znaczenie dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne.

Proponowane zmiany prowadzą do istotnego zwiększenia obciążeń podatkowych przedsiębiorców - bezpośrednio poprzez wzrost opodatkowania dochodów z działalności jak i pośrednio poprzez zwiększenie kosztów wynagrodzeń pracowników. Takie rozwiązania w dobie kryzysu wywołanego pandemią i związanych z tym problemów finansowych wielu firm są niezgodne z oczekiwaniami przedsiębiorców. Już dziś przedsiębiorcy borykają się z tzw. „klinem podatkowym”, tj. różnicą między kosztami zatrudnienia pracownika, a kwotą netto wynagrodzenia jaką pracownik otrzymuje. Należy podkreślić, że w sektorze mikro przedsiębiorców (tj. do 9 pracowników), zatrudnionych jest prawie 2 mln pracowników (1.910 tys. wg raportu GUS na koniec 2019). Zwiększenie obciążeń fiskalnych może doprowadzić do redukcji zatrudnienia. Wzrost opodatkowania przedsiębiorców może również zakończyć się wzrostem cen towarów i usług - w przypadku niektórych branż o „sztywnym” popycie (branże oferujące produkty i usługi „pierwszej potrzeby”), rosnące koszty prowadzenia działalności zostaną zrekompensowane podwyżką cen. Wzrost cen odczują najdotkliwiej mniej zarabiający podatnicy. W rezultacie, jedno z głównych założeń programu Nowego Ładu, a mianowicie zwiększenie dochodów osób najuboższych, pracowników

i emerytów może być iluzoryczne, bowiem redukcja podatków zostanie w dużej części pochłonięta przez nieuniknioną podwyżkę cen.

Zupełnie nie rozumiemy, dlaczego mimo objęcia nowymi zasadami właściwie większości podatników, w tym członków zarządu otrzymujących wynagrodzenie z tytułu pełnionej funkcji, wciąż pozostają grupy uprzywilejowane, nie płacące składek na ubezpieczenie zdrowotne: osoby prowadzące działalność nierejestrową, wykonujące umowy o dzieło, jak również rolnicy opłacający symboliczne składki zdrowotne, niezależne od ich sytuacji ekonomicznej. W sytuacji zwiększenia nakładów na służbę zdrowia, partycypować powinni wszyscy obywatele prowadzący działalność zarobkową. Nie widzimy powodu aby podwyższoną daniną publiczną objąć tylko część podatników, głównie przedsiębiorców. W przypadku utrzymania projektowanych zasad opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne, należy rozważyć objęcie nią większej grupy podatników oraz obniżenie stawki składki na ubezpieczenie zdrowotne do poziomu, który złagodzi negatywne skutki zmian w przepisach, np. do wysokości 3-5% dochodu.

Zakładane w projekcie ustawy skutki finansowe dla budżetu z wprowadzonych zmian mogą być w naszej ocenie niedoszacowane ze względu na możliwość wzrostu szarej strefy – zwiększenie opodatkowania (w związku ze zmianami w opłacaniu składki zdrowotnej) wpłynie na skłonność przedsiębiorców do nie ujawniania dochodów podatkowych.

W założeniach do programu „Polski Ład” omawiane zmiany w zasadach opłacania składki zdrowotnej uzasadniano potrzebą zagwarantowania wyższych dochodów systemu ochrony zdrowia, które zapewni wzrost udziału wydatków na służbę zdrowia w relacji do PKB (do 7%) i tym samym znacząco poprawi funkcjonowanie publicznej opieki zdrowotnej w Polsce. Zgodnie z aktualnie przyjętym projektem nowelizacji ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, osiągnięcie założonej, docelowej średniej wydatków na zdrowie w relacji do PKB na poziomie 7% nastąpi dopiero w roku 2027. Wzrost udziału wydatków na ochronę zdrowia w PKB będzie rozłożony w czasie, na 5 lat, zakładany udział wydatków na ochronę zdrowia w 2022 roku będzie na poziomie 5,65%, następnie w 2023 – 6%, 2024 – 6,25%, w 2025 – 6,5% w 2026 – 6,75%, i dopiero w 2027 – zapowiadane 7%. Tymczasem wzrost składki zdrowotnej, i wynikających stąd obciążeń fiskalnych, który miałby zostać wprowadzony już w 2022 roku, będzie „skokowy”. W kontekście „pełzających” zmian w zasadach finansowania służby zdrowia, pojawiają się daleko idące wątpliwości, czy rzeczywiście zwiększone wpływy z tytułu składek zdrowotnych zostaną bezpośrednio przeznaczone na ochronę zdrowia. W takiej sytuacji wzrost składek zdrowotnych de facto oznaczać będzie nic innego jak wzrost realnych obciążeń podatkowych i związanych z tym wpływów do budżetu na finansowanie innych celów lub po prostu „łatanie dziury budżetowej” kosztem przedsiębiorców.

Pozostałe uwagi do zmiany w zasadach opłacania składek zdrowotnych:

- Nowy system obliczania składki zdrowotnej oznacza wzrost biurokracji i kosztów prowadzenia działalności
- Termin rozliczenia składki zupełnie jest oderwany od terminów rozliczeń podatkowych

Nowe zasady oznaczają konieczność składania deklaracji miesięcznych przez wszystkich przedsiębiorców, nawet niezatrudniających pracowników. Dotychczas duża część przedsiębiorców opłacających składkę tylko za siebie była zwolniona z takiego obowiązku. Najmniejsi przedsiębiorcy będą często zmuszeni korzystać z pomocy profesjonalnych podmiotów. Również podatnicy rozliczający się w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych, nie zatrudniający pracowników i nie będący podatnikami VAT, którzy dotychczas nie musieli składać żadnych miesięcznych deklaracji, teraz będą mieli taki obowiązek.

Dochód z działalności za dany miesiąc przedsiębiorcy ustalają do 20-go dnia kolejnego miesiąca, w terminie płatności podatku dochodowego, natomiast składka zdrowotna za osobę niezatrudniającą innych ubezpieczonych, płatna jest do 10-go kolejnego miesiąca (lub do 15-go dla płatników dla pozostałych przedsiębiorców). W praktyce skomplikuje to pracę służb finansowo-księgowych, w wielu przypadkach terminowe wyliczenie prawidłowej podstawy będzie niemożliwe i konieczne będą comiesięczne korekty podstawy opodatkowania. **Terminy płatności składek powinny zostać dostosowane do terminów opłacania zaliczek na podatek dochodowy, np. do 23-go kolejnego miesiąca.**

- **Zasady określania podstawy wymiaru składki zdrowotnej są nieprecyzyjne**
- **Brak precyzyjnych zasad określania (zaokrąglania) stawki zdrowotnej dla ryczałtowców w przypadku jeśli 1/3 składki nie jest podzielna przez 3 (np. przy stawce 14%, 17%);**

W projekcie wskazano, że miesięczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne przedsiębiorcy (m.in. rozliczającego się wg skali podatkowej, podatku liniowego) za kolejne miesiące stanowi dochód stanowiący różnicę między sumą przychodów w rozumieniu przepisów ustawy o PIT osiągniętych od początku roku, a sumą kosztów ich uzyskania, poniesionych od początku roku. Tak ustalony dochód pomniejszany jest o sumę dochodów ustalonych za poprzednie miesiące. Wątpliwości budzi pojęcie „dochodu ustalonego za miesiące poprzedzające”, w przypadku korekty (zmniejszenia) dochodu po opłaceniu składki. Czy w kolejnym miesiącu przedsiębiorca odlicza dochód „skorygowany”, czy „pierwotnie” ustalony jako podstawa naliczenia składki. Jeśli nie ma mechanizmu rozliczania nadpłat w trakcie roku (w przepisach jest tylko mowa o rocznym rozliczeniu podstawy wymiaru składki i ewentualnym zwrocie nadpłaconej składki), to nie będzie możliwości rozliczenia w trakcie roku nadpłaconej we wcześniejszych okresach składki (nadpłacone kwoty zostaną odzyskane dopiero po rozliczeniu rocznej podstawy składek).

Niezależnie od pozostałych uwag, comiesięczne obliczanie składki jest nadmierną biurokracją. W przypadku wdrożenia projektowanych zmian, należy rozważyć wprowadzenie zasad ustalania podstawy składki podobnie jak to ma miejsce w dzisiejszym tzw. „małym ZUS plus”, tj. na podstawie dochodu z poprzedniego roku kalendarzowego, z korektą po rozliczeniu faktycznie osiągniętego dochodu w roku podatkowym.

- **Konieczność składania wniosku o zwrot przez system teleinformatyczny stanowi kolejny biurokratyczny obowiązek**

- **Obowiązek składania wniosku tylko przez system teleinformatyczny ogranicza dostępność dla najmniejszych przedsiębiorców, niekoniecznie posiadających zasoby umożliwiające skorzystanie z systemu**
- **Zwrot nadpłaconych składek tylko na konto bankowe**

Przede wszystkim wprowadzenie obowiązku złożenia wniosku o zwrot nadpłaconej składki, stanowi kolejny obowiązek dla przedsiębiorców. **Zwrot nadpłaconych składek, o ile wynikać będzie z rozliczenia rocznego składki, powinien być dokonywany z urzędu – podobnie jak to ma miejsce w rocznych zeznaniach podatkowych w podatku dochodowym.**

W polskim prawie nie ma przepisu zobowiązującego osoby prowadzące działalność gospodarczą (o ile nie są podatnikami VAT i nie dokonują transakcji z innymi przedsiębiorcami o wartości powyżej aktualnie 15.000 zł) do posiadania rachunku bankowego, stąd możliwość zwrotu nadpłaty powinna być dostępna również w formie gotówkowej.

- **Terminy prawa do korekty rozliczenia rocznego podstawy wymiaru składki oraz prawa do złożenia wniosku o zwrot nadpłaty są zbyt krótkie**

Prawo do złożenia wniosku o zwrot nadpłaconej kwoty upływa po miesiącu od terminu złożenia zeznania – w praktyce maksymalny termin na złożenie wniosku upływie z końcem maja kolejnego roku (dla podatników dla których termin złożenia zeznania upływa z końcem kwietnia). Jednocześnie możliwość składania korekt miesięcznych dokumentów rozliczeniowych, kończy się z upływem drugiego miesiąca po upływie terminu na złożenie zeznania – czyli w większości przypadków z końcem czerwca. Zatem terminy te nie są tożsame – a zakładamy, że to na podstawie korekt deklaracji miesięcznych ZUS dokonuje ewentualnego zwrot nadpłaconej składki. **Ograniczenie możliwości korekty do 2 miesięcy od terminu na złożenie zeznania, zupełnie odstaje od realiów gospodarczych. Przepisy powinny umożliwiać korektę rozliczeń rocznych w dłuższych terminach.**

W sytuacji jeśli upływie termin na złożenie wniosku o zwrot nadpłaconej składki, rozumiemy, że niezwróconą płatnikowi nadpłatę Zakład zaliczy na poczet kolejnych składek. Niezależnie od tego uważamy, że termin zwrotu składki powinien zostać wydłużony.

- **Objęcie składką zdrowotną wynagrodzenia członków zarządu, pełniących funkcję na podstawie powołania**

W przypadku członków zarządu jako podstawę naliczenia składki wskazano „kwotę odpowiadającą wysokości wynagrodzenia tych osób pobieranego z tytułu powołania”. **Należy doprecyzować pojęcie wynagrodzenia pobieranego – w aktualnym brzmieniu projektowanych przepisów mogą pojawić się wątpliwości, czy podstawę składki zdrowotnej stanowić będzie wynagrodzenie wypłacone (podobnie jak w przypadku innych tytułów tj. umowa o pracę, umowy cywilnoprawne), czy wynagrodzenie przyznane np. w uchwale wspólników.**

Warto wskazać, że grupie płatników, których obejmie obowiązek odprowadzania składek od wynagrodzenia członków zarządu, znajdują się również członkowie zarządów organizacji

pozarządowych – zwiększenie kosztów ich funkcjonowania niekorzystnie wpłynie na ich i tak często trudną sytuację finansową

4 Obniżka stawek ryczału dla niektórych branż – art. 9 pkt 8 Ustawy

Projekt ustawy zakłada kolejną obniżkę stawek zryczałowanego podatku od przychodów ewidencjonowanych dla wybranych branż. Przede wszystkim zmniejszone zostaną stawki ryczału od przychodów osiąganych ze świadczenia usług w zakresie opieki zdrowotnej (zawody medyczne) - opodatkowane będą według jednej 14% stawki (niezależnie od tego, czy świadczone będą osobiście, czy też z pomocą osób zatrudnionych). Podobnie, opodatkowane będą przychody ze świadczenia usług architektonicznych i inżynierskich, usług badań i analiz technicznych oraz w zakresie specjalistycznego projektowania (stawka 14%). Projekt przewiduje również dodatkową, niższą stawkę ryczału w wysokości 12% dla niektórych przychodów związanych ze świadczeniem usług w obszarze IT, (obecnie opodatkowane są według stawki 15%). Pozostałe wolne zawody pozostają na stawce 17%.

Projekt przewiduje kolejną obniżkę stawki ryczału tylko dla wybranych zawodów, podczas gdy pozostałe branże poniosą koszty zwiększonych obciążeń podatkowych, funkcjonując w gospodarce dotkniętej skutkami pandemii. O ile zrozumiałe wydaje się uprzywilejowanie zawodów medycznych, ze względu na pandemię, o tyle nieuzasadnione jest uprzywilejowanie branży IT, czy inżynierów. **Jeśli, jak wskazano w uzasadnieniu, obniżka stanowi pomoc przedsiębiorcom w wychodzeniu z kryzysu wywołanego pandemią, to proporcjonalna obniżka stawek powinna objąć wszystkich przedsiębiorców.**

Należy zauważyć, że pierwotnie stawki ryczału były ustalane przy 3-stopniowej skali podatkowej (18%, 32% oraz 40%). W międzyczasie nastąpiły znaczące modyfikacje opodatkowania na zasadach ogólnych, przede wszystkim zlikwidowano najwyższą 40% stawkę podatkową oraz obniżono podstawową stawkę podatkową z 18% do 17%. Zgodnie z obecnym projektem, planowane jest również podniesienie kwoty wolnej od opodatkowania oraz drugiego progu skali podatkowej. Zwiększono również limit przychodów, dla których podatnicy mogą wybrać opodatkowanie ryczałtem (z 250.000 eur do 2.000.000 eur). Natomiast, wraz z powyższymi zmianami, nie nastąpiło proporcjonalne obniżenie wszystkich stawek w zryczałowanym podatku dochodowym (poza wprowadzoną w ubiegłym roku obniżką stawek dla wybranych branż, głównie wolnych zawodów), w szczególności na dotychczasowym poziomie pozostają stawki zryczałowanego podatku dla pozostałej działalności usługowej (8,5%), działalności w zakresie usług budowlanych (5,5%) oraz działalności gastronomicznej czy handlowej (3%). Z powyższych powodów uzasadniona jest proporcjonalna obniżka wszystkich stawek w zryczałowanym podatku dochodowym, np. z 8,5% do 8%, stawki 5,5% do poziomu 5% oraz stawek podatku 3% do wysokości 2,75%. Postulat ten jest uzasadniony projektowaną likwidacją (dla nowych podatników) karty podatkowej (większość nowo powstałych firm usługowych będzie wybierała opodatkowanie ryczałtem), jak również planowanymi zmianami w zasadach opłacania składek na ubezpieczenia zdrowotne (1/3 stawki ryczału), aby przynajmniej częściowo zrekompenzować wzrost realnej stawki podatkowej dla podatników opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

5 Likwidacja karty podatkowej dla nowych przedsiębiorców - art. 9 pkt 16 Ustawy

Projekt ustawy wprowadza zmiany dotyczące opodatkowania w formie karty podatkowej. Stosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej będzie dotyczyło wyłącznie podatników, którzy korzystali z tej formy opodatkowania na dzień 31 grudnia 2021 r. i będą kontynuować jej stosowanie. Od 1 stycznia 2022 r. nikt nowy nie będzie mógł złożyć wniosku o zastosowanie opodatkowania w tej formie. W praktyce oznacza to likwidację opodatkowania w formie karty podatkowej.

Związek Rzemiosła Polskiego nie wyobraża sobie możliwości likwidacji karty podatkowej – jest to bowiem podatek z którego przede wszystkim korzystają niewielkie usługowe zakłady rzemieślnicze. Istotną zaletą korzystania z tej formy opodatkowania jest przede wszystkim prostota rozliczeń z fiskusem, przewidywalność co do wysokości płaconych podatków i minimum biurokracji. **Po likwidacji opodatkowania w formie karty podatkowej koszty prowadzenia niewielkich zakładów usługowych wzrosną, ze względu na większe obciążenia podatkowe, jak również na dodatkowe obowiązki sprawozdawcze i często związane z tym koszty obsługi księgowej.**

Proponowane rozwiązania mogą przyczynić się do likwidacji wielu zakładów głównie rzemieślniczych świadczących niezbędne usługi dla ludności, szczególnie w mniejszych miejscowościach.

Dodatkowo, likwidacja opodatkowania w formie karty dla „nowych” podatników, będzie powodowała dyskryminację firm, które działają w tych samych uwarunkowaniach (branża, wielkość miejscowości, zatrudnienie) – jedna będzie opodatkowana w formie karty podatkowej na zasadzie kontynuacji, nowe firmy będą z tej możliwości wykluczone.

6 Ulga w PIT na powrót z emigracji – art. 1 pkt 50 Ustawy

Projekt przewiduje ulgę dla podatników powracających z emigracji, która ma funkcjonować w formie odliczenia części zapłaconego podatku, w czterech kolejnych latach. Wysokość odliczenia w pierwszym roku wyniesie 50% podatku należnego za „rok bazowy”, którym będzie rok powrotu do kraju, lub rok następny. W drugim roku – 50% podatku należnego obliczonego za pierwszy rok stosowania ulgi. W trzecim i czwartym roku będzie to 50% podatku należnego obliczonego za poprzedni rok stosowania ulgi, czyli odpowiednio za drugi i trzeci rok stosowania odliczenia.

Naszym zdaniem ulgi podatkowe nie są czynnikiem decydującym o powrocie do kraju. Najważniejszą zachętą do powrotu z emigracji, inną niż sytuacje osobiste, są szanse na lokalnym rynku pracy zapewniające powracającym stabilną i dobrze płatną pracę, infrastruktura wspierająca aktywność zawodową (żłobki, przedszkola), większa dostępność mieszkań dla rodzin. Pozostaje kwestią otwartą, ile osób spośród potencjalnie mogących powrócić do kraju, to osoby osiągające na tyle wysokie dochody, że ulga będzie dla nich zachętą do powrotu.

W ocenach skutków regulacji, które zakładają dodatni wpływ ulgi na powrót na dochody budżetu, w ogóle nie uwzględniono efektu emigracji poza Polskę, wywołanej zwiększeniem opodatkowania przedsiębiorców, przewidzianego w projektowanej ustawie. Wielu przedsiębiorców osiągających wyższe dochody, i prowadzących działalność w usługach niematerialnych, dla których koszty przeniesienia rezydencji są stosunkowo niewielkie (pracownicy branż IT, graficy, etc), może zdecydować się na zmianę rezydencji podatkowej zagranicę.

7 Ulga konsolidacyjna – art. 2 pkt 38 Ustawy

Projektowana ustawa przewiduje tzw. ulgę konsolidacyjną mającą wspierać podatnika, w dalszym, m.in. międzynarodowym ale również krajowym rozwoju swojego przedsiębiorstwa, poprzez preferencyjne traktowanie poniesionych w związku z owym rozwojem kosztów. Zgodnie z proponowanymi przepisami, podatnik ponoszący tzw. „kwalifikowane wydatki” na nabycie udziałów lub akcji zagranicznej (lub krajowej) spółki kapitałowej (spółki z o.o. lub akcyjnej), miałby prawo do pomniejszenia swojej podstawy opodatkowania o te wydatki w roku ich faktycznego poniesienia. Maksymalna wielkość takiego pomniejszenia nie mogłaby jednak w roku podatkowym przekroczyć kwoty odpowiadającej wartości 250.000 zł.

Zgodnie z projektowanymi przepisami odliczenie dotyczy zarówno wydatków na nabycie udziałów zagranicznej, jak i krajowej spółki. **Wydaje się, że w praktyce proponowana ulga nie będzie czynnikiem decydującym o większości fuzji przedsiębiorstw. Dodatkowo wydaje się, że ulga jest obwarowana zbyt wieloma warunkami, co może decydować o braku jej atrakcyjności.**

Planowane przepisy znów niestety nasuwają refleksję, że **brakuje preferencji podatkowych kierowanych do najmniejszych firm, w tym rzemieślniczych, działających od wielu lat na rynku dzięki pracy i doświadczeniu przedsiębiorcy, które doświadczają przejściowych trudności m.in. w wyniku kryzysu wywołanego pandemią. Mikro przedsiębiorcy po raz kolejny pozostaną bez podatkowego wsparcia, i jednocześnie obciążą ich podwyżki podatków i składek wynikające z projektowanej ustawy.**

Wszelkie ulgi, które zgodnie z uzasadnieniem do projektowanej ustawy, m.in. ulga na konsolidację, ulga na robotyzację, ulgi na prototypy, etc. skierowane są do firm posiadających większe zdolności produkcyjne. Nie skorzystają z nich małe firmy.

8 Zwolnienie dochodów z odpłatnego zbycia akcji – art. 1 pkt 13 Ustawy

Dochody z odpłatnego zbycia akcji nabytych w pierwszej ofercie publicznej, pod warunkiem ich posiadania przez okres co najmniej 3 lat. Uważamy, że tego rodzaju ulgi są nieuzasadnione w sytuacji, w której duża grupa przedsiębiorców poniesie koszty reformy podatkowej.

9 Obowiązek prowadzenia ewidencji za pomocą programów komputerowych oraz przesyłania za pomocą środków komunikacji elektronicznej – art. 1 pkt 38 i art. 2 pkt 10 Ustawy

Zgodnie z projektem podmioty, które prowadzą działalność gospodarczą będą obowiązane do prowadzenia ksiąg rachunkowych, podatkowej księgi przychodów i rozchodów, a także ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, przy użyciu programów komputerowych oraz ich przesyłania w formie elektronicznej, po zakończeniu roku podatkowego (w terminie do upływu terminu dla złożenia zeznania za rok podatkowy). Obowiązek prowadzenia ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych za pomocą programów komputerowych będzie dotyczył również przedsiębiorców opodatkowanych w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Obowiązek przesyłania ewidencji podatkowych będzie także w trakcie roku podatkowego (co miesiąc lub co kwartał).

Zgodnie z uzasadnieniem dodatkowe dane będą zbierane w celu zmniejszenia obciążeń przedsiębiorców związanych z prowadzeniem kontroli poprzez umożliwienie administracji skarbowej weryfikacji prawidłowości rozliczeń i wykrywania nadużyć w formie zdalnej, oraz zwiększenie ich efektywności. Argument ten nie jest do końca prawdziwy, bowiem już na mocy obecnych przepisów organy podatkowe mogą wezwać podatnika (prowadzącego księgi za pomocą programu komputerowego) do przesłania ksiąg rachunkowych w ustrukturyzowanej formie elektronicznej, natomiast nie jest przewidziany obowiązek wysyłki bez wezwania.

W większości przypadków potencjalne „korzyści” związane z kontrolą rozliczeń przez organy podatkowe mogą być niewspółmierne do kosztów wdrożenia reformy jakie będą musieli ponieść przedsiębiorcy, ale również administracja skarbową. W przypadku niewielkich zakładów usługowych koszty te będą nieproporcjonalne do skali prowadzonej działalności. Ewidencję „papierową” prowadzi obecnie niewiele firm, głównie nie będących podatnikami VAT.

Związek Rzemiosła Polskiego uważa, że powyższe obowiązki powinny ewentualnie objąć większe przedsiębiorstwa, podatników VAT, które posiadają zasoby i infrastrukturę na comiesięczne przesyłanie tych danych. Natomiast niewielkie firmy, w szczególności nie prowadzące ewidencji za pomocą komputera, i korzystające ze zwolnienia z VAT będą musiały ponieść dodatkowe koszty związane z wdrożeniem rozwiązań zapewniających możliwość wysyłki danych w formie elektronicznej, ewentualnie zlecić tego rodzaju usługę na zewnątrz. W praktyce przy niewielkich działalnościach, „obniżenie” podatków poprzez zmniejszoną kwotę wolną zostanie skonsumowane w formie zwiększonych kosztów prowadzenia działalności, m.in. poprzez dodatkowe obowiązki ewidencyjne i informacyjne wobec organów podatkowych. Przedsiębiorcy nie oczekują ułatwień w rozliczeniach za pomocą aplikacji e-PIT lub e-CIT, w sytuacji, w której nakłada się na nich dodatkowe i uciążliwe obowiązki związane z comiesięczną wysyłką ewidencji podatkowych w formie elektronicznej („JPK”).

10 Przeciwdziałanie tzw. „szarej strefie” – art. 1 pkt 10 i art. 2 pkt 26 Ustawy

Projekt ustawy przewiduje liczne sankcje podatkowe w związku z nielegalnym zatrudnianiem pracownika lub niewykazaniem w prawidłowej wysokości przychodów ze stosunku pracy. W celu przeciwdziałaniu temu zjawisku projekt ustawy przewiduje następujące sankcje:

- przypisanie pracodawcy, za każdy miesiąc nielegalnego zatrudnienia przychodu w wysokości równoważności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego na dzień stwierdzenia nielegalnego zatrudnienia. Przychód ten przypisany będzie niezależnie od tego, czy nieuczciwy

pracodawca faktycznie wypłacał nielegalnie zatrudnionemu pracownikowi wynagrodzenie i w jakiej wysokości;

- przychodem z działalności gospodarczej będą również przychody z tytułu nielegalnego zatrudnienia oraz przychody ze stosunku pracy w części, w jakiej pracodawca nie ujawnił ich właściwym organom
- wyłączenie z kosztów uzyskania przychodów wypłaconego wynagrodzenia z tytułu nielegalnego zatrudnienia oraz wynagrodzenia ze stosunku pracy w części, w jakiej pracodawca nie ujawnił ich właściwym organom;
- kosztem podatkowym dla pracodawcy nie będą również składki na ubezpieczenia emerytalne od wynagrodzenia z tytułu nielegalnego zatrudnienia oraz od części nieujawnionego wynagrodzenia, pomimo, że będą finansowane z jego własnych środków jako płatnika składek.

W przypadku stwierdzenia nielegalnego zatrudnienia lub zaniżenia podstawy wymiaru składek pracowników, składki (na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne) oraz podatki należne od wynagrodzenia nielegalnie zatrudnionego pracownika oraz od nieujawnionego wynagrodzenia będą w całości finansowane przez pracodawcę. Pracownik w takiej sytuacji nie będzie ponosił obciążeń podatkowych ani składek na ubezpieczenia, w przypadku ustalenia tych okoliczności. Powyższe rozwiązania będą przewidziane zarówno w przepisach ustawy o PIT jak i CIT.

Cel penalizacji nielegalnego zatrudnienia należy uznać za zasadny, jednak uważamy że konsekwencje przewidziane z tego tytułu w prawie podatkowym mogą być nadmierne. Oczywistą intencją ustawodawcy jest przede wszystkim wprowadzenie sankcji podatkowych, które będą „odstraszały” przedsiębiorców od nielegalnego zatrudnienia. W praktyce jednak to nie surowość kary, ale jej nieuchronność ma działanie prewencyjne. Zaostrzenie przepisów niekoniecznie wpłynie w sposób istotny na zmniejszenie zjawiska „zatrudniania na czarno”. Przede wszystkim to aktywność organów kontroli może zmniejszyć skalę nielegalnego zatrudnienia.

Natomiast obawiamy się, że nowe sankcje dotkną przedsiębiorców, którzy nie zatrudniają pracowników nielegalnie, ale dokonali odmiennej kwalifikacji prawnopodatkowej zawieranych przez siebie umów. Definicja „nielegalnej pracy” w rozumieniu przepisów o instytucjach rynku pracy obejmuje również niezgłoszenie osoby zatrudnionej lub wykonującej inną pracę zarobkową do ubezpieczenia społecznego. Omawiane sankcje mogą znaleźć zastosowanie np. w przypadku zmiany przez organy ubezpieczeniowe kwalifikacji umowy o dzieło, jako umowę o pracę. Projekt przewiduje nadmierną penalizację pracodawcy, który dokonał odmiennej interpretacji przepisów, tj. przy braku umyślnego działania.

Postulujemy stosowną zmianę definicji „nielegalnego zatrudnienia” w projektowanych przepisach i wyraźnego wyłączenia z niego przypadków niezgłoszenia osoby zatrudnionej lub wykonującej inną pracę zarobkową do ubezpieczenia społecznego, w sytuacji jeśli z przepisów odrębnych taki obowiązek nie wynika, a przedsiębiorca dokonuje rozliczeń z tytułu zawartej umowy dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych (m.in. umowy o dzieło lub umowy cywilnoprawne w szczególnych przypadkach).

11 Poszerzenie katalogu składników wykorzystywanych w prowadzonej działalności – art. 1 pkt 7 Ustawy

Przychodem z działalności gospodarczej będzie przychód z odpłatnego zbycia składników będących rzeczami ruchomymi, wykorzystywanych na potrzeby związane z działalnością gospodarczą na podstawie umowy leasingu operacyjnego. Celem projektu jest przede wszystkim objęcie opodatkowaniem zbycia samochodów wykorzystywanych w działalności gospodarczej na podstawie leasingu, a następnie wykupionych i zbywanych jako majątek prywatny. Uszczelnianie systemu podatkowego, poprzez ograniczanie możliwości preferencyjnych rozwiązań podatkowych, można by uznać za zasadne gdyby towarzyszyła im obniżka stawek podatkowych. W obecnym kształcie, projekt wprowadza wiele restrykcji, podwyżek i biurokracji, w zamian dając w szczególności mniejszym przedsiębiorcom niewiele możliwości obniżenia podatków.

12 Wyłączenie z kosztów podatkowych odpisów amortyzacyjnych od budynków i lokali mieszkalnych – art. 1 pkt 16 oraz art. 2 pkt 31 Ustawy

Zgodnie z projektem ustawy amortyzacji nie będą podlegać m.in. budynki mieszkalne oraz lokale mieszkalne stanowiące odrębną nieruchomość, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, służące prowadzonej działalności gospodarczej lub wdzierzawiane albo wynajmowane na podstawie umowy. Uważamy projektowany przepis za zbyt restrykcyjny i nieuzasadniony. Zmiany uzasadnione są rzekomą „podwójną” ulgą w PIT (podaje się przykład korzystnego opodatkowania najmu lokali, które następnie są zbywane po 5 latach bez podatku). W tej sytuacji niezrozumiałe wydaje się wprowadzenie tego ograniczenia również do podatku CIT (tutaj bowiem ta podwójna ulga nie występuje).

Na rynku funkcjonują przedsiębiorcy których podstawową i faktyczną działalnością jest wynajem nieruchomości mieszkalnych. **Należy rozróżnić osoby nabywające nieruchomości (jedną lub dwie lub nawet trzy) jako inwestycja „prywatna” (np. jako zabezpieczenie emerytury, czy dla dzieci w przyszłości) i poprzez wynajem spłacająca koszty zakupu nieruchomości, od przedsiębiorców którzy na większą skalę wynajmują nieruchomości. Wprowadzenie tego typu ograniczeń znacząco zwiększy obciążenia fiskalne działalności (i tak już obciążonej dodatkową składką zdrowotną od dochodu, w tym przypadku wyższego ze względu na brak amortyzacji). Zmiana może wpłynąć na wzrost cen wynajmu mieszkań, a ewentualne podwyżki czynszu ostatecznie uderzą w najemców.**

Jeśli celem projektowanych przepisów jest ograniczenie tego rodzaju korzyści podatkowych, należy rozważyć alternatywne rozwiązania, np. opodatkowanie przychodu ze sprzedaży lokali mieszkalnych wykorzystywanych w prowadzonej działalności gospodarczej, podobnie jak inne składniki majątku (przychód opodatkowany z działalności w ciągu 6 lat od wycofania z działalności). W przypadku częściowego wykorzystania, opodatkowaniu podlegałby dochód proporcjonalnie przypadający na wykorzystywaną w działalności powierzchnię. Rozwiązanie pozwala osiągnąć efekt ograniczenia nieuzasadnionych korzyści podatkowych, a jednocześnie przedsiębiorcy zachowają prawo do opodatkowania działalności od faktycznego dochodu.

13 Ujednoczenie zasad opodatkowania przychodów z najmu zawieranych poza działalnością gospodarczą – art. 1 pkt 6 Ustawy

Wprowadzenie jednolitych zasad opodatkowania przychodów z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze, zawieranych poza działalnością gospodarczą poprzez objęcie przychodów osiągniętych z tego tytułu wyłącznie opodatkowaniem w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Projekt ustawy zakłada rezygnację z opodatkowania na zasadach ogólnych według skali podatkowej dochodów osiągniętych z tzw. „najmu prywatnego”. **W tej sytuacji uzasadnione wydaje się doprecyzowanie czym jest najem składników nie związanych działalnością gospodarczą i wyraźne rozróżnienie „najmu prywatnego” od najmu stanowiącego działalność gospodarczą. Już dzisiaj bowiem powstają istotne wątpliwości interpretacyjne, i rozbieżne orzecznictwo w tym zakresie.** Po wejściu w życie projektowanych przepisów, jeśli podatnik przyjmie, że najem stanowi tzw. najem prywatny i opodatkuje ryczałtem, a następnie organy podatkowe uznają najem za wykonywany w ramach działalności gospodarczej, to podatnik narażony jest dodatkowo na ryzyko istotnych zaległości podatkowych oraz ZUS – w sytuacji jeśli opodatkuje najem stawką 8,5% (ew. 12,5%) ryczałtu, zamiast 17% lub 32% (o ile osiąga inne dochody opodatkowane wg skali). Dodatkowo powstanie obowiązek zapłaty nowej, wyższej składki zdrowotnej, jeśli najem zostanie uznany za wykonywany w warunkach działalności gospodarczej.

14 Zmniejszenie limitu wysokości transakcji gotówkowej między przedsiębiorcami do 8000 zł – art. 18 pkt 1 Ustawy

Zgodnie z projektowaną zmianą przepisów art. 19 ustawy prawo przedsiębiorców obniża się z 15.000 zł do 8.000 zł, limit jednorazowej wartości transakcji związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą, które objęte są obowiązkiem płatności za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy. Z tym przepisem powiązane są również sankcje związane z wyłączeniem z kosztów uzyskania przychodów płatności dokonywanych z pominięciem rachunku bankowego. **Zmniejszenie powyższego limitu uważamy za niekorzystne dla przedsiębiorców. Dzisiejsza rzeczywistość gospodarcza wciąż jeszcze wiąże się z koniecznością dokonywania opłat gotówkowych, i kwota 15.000 zł wydawała się w tym przypadku rozsądnym „kompromisem”.**

15 Popularyzacja obrotu bezgotówkowego

- **Wprowadzenie obowiązku posiadania terminala płatniczego - art. 18 pkt 2 Ustawy**
- **Wprowadzenie limitu transakcji gotówkowych z konsumentami - art. 15 pkt 2 Ustawy**
- **Wprowadzenie szybkiego zwrotu VAT dla podatników bezgotówkowych oraz czasowe ograniczenia niektórych preferencji w VAT dla podatników „gotówkowych” – art. 12 pkt 8 lit. c Ustawy**

Zgodnie z projektem, przedsiębiorca będzie miał obowiązek zapewnienia możliwości dokonywania zapłaty w miejscu, w którym działalność gospodarcza jest faktycznie wykonywana, przy użyciu instrumentu płatniczego (terminala płatniczego). Obowiązek będzie dotyczył podatników, zobowiązanych do prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących.

Założeniem projektowanej zmiany jest popularyzacja obrotu bezgotówkowego w Polsce formalnie poprzez ustawy obowiązek, a w praktyce poprzez stworzenie zachęt w formie przyspieszonego zwrotu VAT lub odebrania przywilejów, np. w postaci kwartalnego rozliczania podatku (omówione poniżej).

W naszej ocenie obligatoryjne posiadania terminala przez każdego przedsiębiorcę, oznacza kolejny obowiązek, wiążący się z dodatkowymi kosztami, w tym kosztami jego obsługi (płatności za pomocą terminala obciążone są prowizją). Nie możemy zapominać, że działanie terminala wymaga stabilnego połączenia internetowego, przy czym obecnie w Polsce nie w każdym miejscu jest zapewniony dostęp do sieci internetowej. Postulujemy aby posiadanie terminala nie było obowiązkowe, ewentualnie, aby obowiązek posiadania terminala płatniczego dotyczył przedsiębiorców dokonujących transakcji przekraczających określony limit jednostkowy transakcji (np. 1.000 lub 2.000 zł), lub decydować powinien limit obrotów miesięcznych/ rocznych (do rozważenia wysokość limitu).

Przypisanie przychodu przedsiębiorcy, który przyjmuje zapłatę gotówką od konsumenta płatność za transakcję o wartości powyżej 20.000 zł (w takiej sytuacji konsument jest zobowiązany do dokonania płatności za pośrednictwem rachunku płatniczego, zgodnie z proponowanym nowym przepisem ustawy o prawach konsumenta) uważamy za nadmiernie sankcjonujący odpowiedzialność po stronie przedsiębiorcy. Ponadto, nie jaka kwota będzie stanowiła przychód, w przypadku przedsiębiorcy opodatkowanego VAT – z literalnego brzmienia przepisu wynikałoby, że przychód stanowi równowartość kwoty brutto, co jest nie do zaakceptowania.

W celu popularyzacji obrotu bezgotówkowego proponuje się również wprowadzenie szybkiego zwrotu VAT w terminie 15 dni dla podatnika realizującego sprzedaż detaliczną ewidencjonowaną przy użyciu kas rejestrujących online, pod warunkiem, że większość płatności dokonywana jest bezgotówkowo. W tym zakresie nie mamy zastrzeżeń, bowiem jest to przywilej a nie obowiązek choć ogólna uwaga jest taka, że rozwiązanie to jest obwarowane licznymi warunkami.

Projektowane przepisy przewidują dla podatnika, który mimo obowiązku nie zapewnił możliwości dokonywania zapłaty przy użyciu instrumentu płatniczego, czasowe ograniczenie możliwości stosowania rozliczeń kwartalnych oraz prawa do zwrotu VAT w terminie 25-dniowym. **Związek ma poważne wątpliwości dotyczące negatywnych skutków wynikających z błędnej interpretacji przepisów podatkowych dotyczących obowiązku prowadzenia ewidencji za pomocą kas fiskalnych. W przypadku jeśli przedsiębiorca nieprawidłowo ustali prawo do zwolnienia z obowiązku prowadzenia ewidencji za pomocą kasy fiskalnej, jakie będą konsekwencje związane np. z utratą możliwości kwartalnego rozliczania VAT? Taki przedsiębiorca będzie narażony na powstanie zaległości podatkowych.**

W pozostałym zakresie, zmiany VAT dotyczące WIS oraz grup podatkowych VAT, czy opcji opodatkowania usług finansowych, są mniej istotne z punktu widzenia niewielkich firm.

16 Wprowadzenie tzw. nabycia sprawdzającego w celu kontroli ewidencji na kasie fiskalnej oraz tymczasowego zajęcia ruchomości w ramach egzekucji – art. 16 pkt 9 Ustawy

Projekt ustawy wprowadza instytucję tzw. nabycia sprawdzającego, które ma uzupełnić obecne narzędzia służące przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom, tj. niewystawiania albo niewydawania paragonu fiskalnego.

Uważamy, że zaproponowane rozwiązanie jest nieproporcjonalnym środkiem, jego efektywność będzie niewielka, bowiem generować będzie istotne koszty po stronie aparatu skarbowego (m.in. koszt nabycia sprawdzającego, jeśli niemożliwy będzie jego zwrot), w stosunku do ewentualnych korzyści fiskalnych, a tym samym nie przełoży się na istotny wzrost dochodów budżetowych. **Wprowadzenie instytucji nabycia sprawdzającego rodzi pytanie o zasadność wprowadzenia kas on-line. Intencją wprowadzenia kas on-line miała być, m.in. zdalna kontrola prawidłowości ewidencjonowania obrotu na kasie fiskalnej (system miał identyfikować „nietypowe” transakcje, czy zdarzenia, co miało ułatwić wychwycenie ewentualnych nieprawidłowości).** W związku z tym nie rozumiemy, po co wprowadzono kosztowny system kas online, jeśli rząd proponuje wprowadzenie nieefektywnych metod kontroli w postaci nabycia sprawdzającego, które zgodnie z szacunkami będzie podatników kosztowało dodatkowe 8 mln zł.

Kolejną proponowaną zmianą jest wprowadzenie nowego instrumentu (uprawnienia) organów egzekucyjnych (funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowe) do dokonywania tzw. tymczasowego zajęcia ruchomości w stosunku do dłużników, wobec których organy egzekucyjne wystawiły tytuły wykonawcze. W wyniku zmiany przepisów, organy egzekucyjne nabędą tymczasowe prawo rozporządzania ruchomościami zobowiązanego (na okres 96 godzin), jeżeli z informacji zawartych w systemie EGAPOLTAX będzie wynikać, że wobec podatnika jest prowadzona egzekucja administracyjna. W okresie tym właściwy organ egzekucyjny będzie obowiązany poprzez zatwierdzenie zajęcia przejść z tymczasowego zajęcia w zajęcie ruchomości, o którym mowa w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. **Przed wszystkim należy wskazać, że tymczasowe zajęcie ruchomości jest nadmierną ingerencją w prawo własności.**

W projekcie ustawy przewidziano zapis, że tymczasowemu zajęciu ruchomości nie podlegają ruchomości o wartości znacznie przewyższającej kwotę potrzebną do zaspokojenia egzekwowanej należności pieniężnej. **Wobec braku zdefiniowania czym jest „wartość znacznie przewyższająca”, obawiamy się, że może dochodzić do naruszenia interesu podatników i narażania ich na dodatkowe straty, w przypadku tymczasowego zajęcia składników majątku służących działalności gospodarczej. Może to prowadzić do dalszego pogorszenia sytuacji firmy, i tym samym utrudni spłatę egzekwowanych zaległości podatkowych.**

Uważamy, że zawarte w projekcie rozwiązania nabycia sprawdzającego oraz tymczasowego zajęcia ruchomości są narzędziami kontroli i egzekucji, które mogą być uciążliwe zwłaszcza dla mikro u małych przedsiębiorców, nie posiadających odpowiedniej wiedzy oraz zasobów finansowych i kadrowych do ochrony swoich interesów przed organami podatkowymi. W ostatnich latach wprowadzono już liczne rozwiązania prawne i narzędzia informatyczne, które zwiększyły znacząco możliwości kontroli podatników (w szczególności zdalnej) i wykrywania nadużyć, m.in. wspomniane kasy on-line, Jednolite Pliki Kontrolne (w tym

oznaczanie transakcji odpowiednimi kodami), Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych. Planowane jest również (w trakcie procesu legislacyjnego) wprowadzenie Centralnego Rejestru Faktur. Wspomniane rozwiązania już nałożyły lub nałożą na przedsiębiorców dodatkowe obowiązki i koszty, związane m.in. z wdrożeniem oprogramowania, zasobami kadrowymi lub zleceniem usług profesjonalnym podmiotom.

Podsumowanie

W ocenie ZRP zaproponowane zmiany prowadzą do znaczącego zwiększenia obciążeń podatkowych większości przedsiębiorców, ale również lepiej zarabiających pracowników i zleceniobiorców. To oni, w sposób - naszym zdaniem - nieproporcjonalny, poniosą koszty reform podatkowych. Planowane przez Rząd zmiany wiążą się z kolejnymi obowiązkami i kosztami po stronie przedsiębiorców. Zwiększenie obciążeń dla osób prowadzących działalność gospodarczą w czasie, kiedy wielu z nich walczy z problemami wywołanymi pandemią COVID-19, jest działaniem przeciwko polskim przedsiębiorcom.

Podobnie oceniamy planowane wprowadzenie dodatkowych narzędzi kontroli m.in. obowiązków przesyłania elektronicznych ewidencji, obowiązkowych terminali, nabycia sprawdzającego, czy tymczasowego zajęcia ruchomości, przy jednoczesnym zwiększeniu obciążeń fiskalnych m.in. w wyniku zmian w zasadach opłacania składek zdrowotnych, czy likwidacji niektórych przywilejów podatkowych (np. likwidacja karty podatkowej dla nowych podatników, zakaz amortyzowania nieruchomości mieszkalnych).

Jednocześnie uważamy, że obniżenie opodatkowania osób mniej zarabiających choć pożądane, również ze względu na zmniejszenie kosztów wynagrodzeń zatrudnianych przez przedsiębiorców pracowników – może okazać się iluzoryczne, m.in. ze względu na presję inflacyjną wywołaną zaproponowanymi zmianami. W niektórych branżach, w których popyt jest stosunkowo „sztywny”, wzrost obciążeń podatkowych przedsiębiorcy mogą zrekompensować podwyższonymi cenami.

Zwiększenie obciążeń podatkowych wpłynie negatywnie na sytuację przedsiębiorców w Polsce, co ograniczy inwestycje i w rezultacie wzrost gospodarczy. System podatkowy, oprócz funkcji redystrybucyjnej powinien przede wszystkim wspierać przedsiębiorców tworzących miejsca pracy oraz inwestycje, które są podstawą trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego i szansą na szybkie wyjście z kryzysu wywołanego pandemią. Uważamy, że tak istotne reformy powinny być wprowadzane rozważnie, z uwzględnieniem interesów wszystkich uczestników obrotu gospodarczego, i bardziej równomiernie rozkładać ich ciężar.

Warszawa, 30 sierpnia 2021 roku